

ANALIZĂ COFACE

CRIZA ENERGETICĂ – IMPACT ȘI PUNCTE DE INFLEXIUNE

București, noiembrie, 2022 – Europa se află în mijlocul unei furtuni energetice perfecte. În ultimele luni, trei șocuri suprapuse au împins Uniunea Europeană în cea mai gravă criză energetică pe care a cunoscut-o vreodată.

Primul șoc care afectează piețele globale de energie este un efect secundar al pandemiei. În perioada de vârf a crizei Covid în 2020-2021 investițiile în petrol și gaze au scăzut brusc, ceea ce a dus la un dezechilibru profund între cerere și ofertă de energie, odată ce cererea globală de energie și-a revenit rapid. Prin urmare, toate piețele de combustibili din aproape toate colțurile lumii se confruntă cu o ofertă redusă și prețuri ridicate.

A urmat șocul rusesc, care a început cu mult înainte de invazia Ucrainei din 24 februarie. Rusia a manipulat piețele europene de gaze naturale încă din vara anului 2021 prin reducerea substanțială a exporturilor și prin faptul că nu a reumplut depozitele de stocare deținute de Gazprom în UE înainte de iarna trecută.

În cele din urmă, o serie de coincidențe nefericite în această vară au înrăutățit situația energetică deja dificilă a Europei. Franța a închis temporar jumătate din centralele sale nucleare, ceea ce a sporit nevoia de gaz pentru producerea de energie. În plus, o secetă severă a secat râurile și lacurile europene până la niveluri extrem de scăzute, compromițând nu numai producția de energie hidroelectrică, ci și centralele termice care necesită răcire, precum și centralele pe cărbune care se bazează pe căile navigabile pentru a transporta cărbunele.

Ca urmare a acestor trei șocuri, este foarte probabil ca în iarna următoare Europa să nu aibă suficientă energie pentru a satisface cererea dorită. Dar care este situația României din punct de vedere energetic?

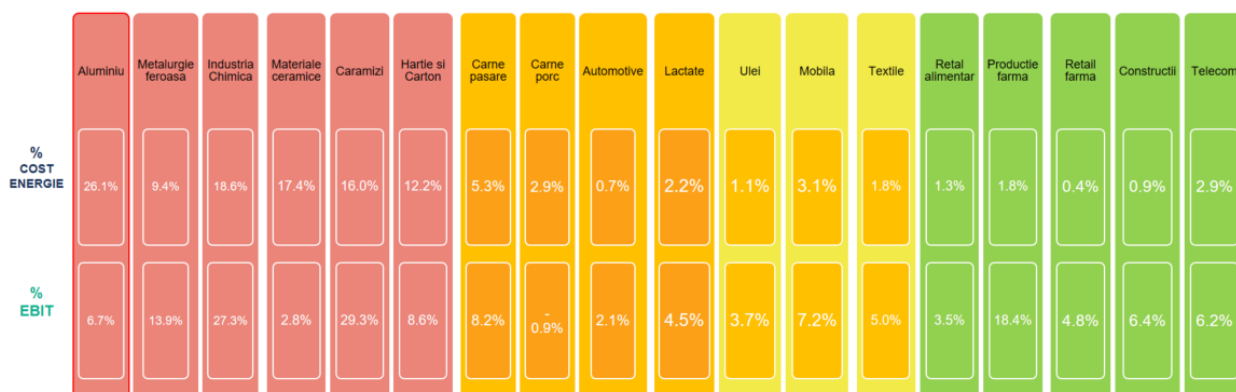
Cazul aplicat al României - Harta sensibilității sectoarelor de activitate

Pentru cazul României, a fost cercetat gradul de sensibilitate, de reziliență a principalelor sectoare economice față de creșterea fără precedent a costului energiei. Analiza Coface privește trei dimensiuni:

1. Gradul intrinsec de sensibilitate a Sectorului față de Costul Energiei

În acest sens, au fost considerate 20 de sectoare de activitate pentru care au fost puse față în față două realități:

- Cheltuielile cu Energia și Utilitățile în cursul Anului 2021 (% din Cifra de Afaceri agregată a fiecărui Sector)
- Profitabilitatea operațională a Sectorului (EBIT%, procent din Cifra de Afaceri agregată a fiecărui Sector)

Sursa – Coface România. Calcule în baza situațiilor financiare agregate sectorial @ Anul 2021

Industrii precum Industria Aluminiului, Industria Metalurgică, Industria Chimică, Industria fabricării materialelor de construcții (cărămizi, plăci ceramice), precum și Industria fabricării cartonului & hârtiei sunt cele mai expuse.

Senzitivitatea este vizibilă prin dimensiunea de dublu-digit al procentului cheltuielilor cu energia – presiunea ulterioară a acestui cost în 2022 asupra profitabilității operaționale este una severă.

Cu toate acestea, a pune în discuție doar sensitivitatea sectorului (cost energetic versus profitabilitate operațională) este, în viziunea Coface, incompletă. O analiză aprofundată trebuie să acopere complementar încă 2 alte teme fundamentale:

2. Puterea de translație a costului energetic în prețul final (“pricing power”)

În măsura în care Sectorul reușește să translateze o proporție materială a costului suplimentar al energiei în prețul final, abilitatea Sectorului de a proteja marja operațională este mai robustă, iar impactul primului factor (sensitivitatea față de Costul energiei) este (mai) diluat.

De obicei, industriile care au această abilitate sunt cele care adresează nevoi de bază ale Consumatorului. Exemplul cel mai sugestiv poate fi cel al Industriei cărnii de pui, unde costul direct de producție este impactat într-un quantum foarte sever (70%) de Costul energiei precum și al furajelor/nutrețurilor concentrate (factor de asemenea modelat de cotațiile fertilizatorilor, deci ultimativ, al gazului natural), însă Prețul final a cunoscut în 2022 o apreciere pozitivă (aproximativ 35% de la începutul anului), mascând parțial presiunile severe pe care (și) această industrie le-a cunoscut în cursul acestui an.

3. Gradul de elasticitate a cererii finale față de preț

În ultimul rând, se pune și problema gradului de elasticitate a cererii finale față de evoluția prețului. Este inutil să ai puterea de a translața costul suplimentar al energiei în prețul comunicat clienților finali, dacă aceștia din urmă sunt sensitivi la preț și migrează către alte produse.

Există exemple de industrii “diamant”, unde cererea finală este inelastică pentru că are, ultimativ, un consumator captiv. Industria farma poate fi un exemplu clasic, deși se confruntă cu mari provocări în spațiul românesc prin administrarea de către Stat a prețului produselor RX.

Reforma cadrului instituțional

Marea întrebare este cum să găsim un bun compromis între măsurile foarte necesare care sunt de urgență și altele care sunt mai structurale și care oferă beneficii pe termen mediu și lung. În mod paradoxal, ajutorul cel mai imediat - reducerea prețurilor la electricitate/gaz sau a celor la pompă - riscă să susțină în mod artificial consumul risipitor de energie, deoarece maschează stimulentele naturale de a reduce cererea ca răspuns la prețurile mai mari.

Transformarea radicală a sistemului energetic este un lucru care necesită nu numai mulți bani, proceduri, industrie etc., ci și mult timp - foarte adesea la o scară care nu este aliniată cu nevoia imediată necesară pentru a găsi soluții. Cea mai imediată acțiune la îndemâna oricui (sau la îndemâna majorității oamenilor) este remodelarea (limitarea) cererii precum și a eficienței energetice (acolo unde este posibil).

În timp ce principalul motiv al crizei actuale este Oferta (i.e. producția deficitară), cea mai puternică soluție la îndemână este să răspundem la nivelul Cererii pentru a depăși criza actuală, în timp ce se câștigă timp pentru dezvoltarea unui sistem alternativ.

Strategiile aflate în acest moment în discuție trebuie evaluate în funcție de trei principii:

- În primul rând, oferta de energie trebuie să satisfacă cererea la prețuri care să nu provoace daune majore economiei europene
- În al doilea rând, consumatorii cei mai vulnerabili trebuie să fie protejați.
- În al treilea rând, măsurile ar trebui să fie în concordanță cu argumentele în favoarea investițiilor într-un sistem energetic durabil, pentru a proteja capacitatea Europei de a se decupla structural de importurile de combustibili fosili.

Pe hârtie, cele trei principii se înscriu într-o logică firească. În practică însă, Europa trebuie să-și renască sistemul energetic. Iar orice început – mai ales într-un sector atât de crucial precum este Energia - este extrem de provocator.

Autor: Bogdan NICHIȘOIU – EIC (Rating) Manager – Coface România

COFACE: FOR TRADE

Cu 75 de ani de experiență și cea mai extinsă rețea internațională de specialiști, Coface este unul dintre liderii în domeniul asigurărilor de credit și de servicii complementare precum Factoring, Colectare de creanțe, Asigurări Single Risk, Bonding și Informații de afaceri. Experții Coface lucrează în centrul economiei mondiale, sprijinind 50.000 de clienți în 100 de țări să construiască afaceri de succes, în creștere și dinamice. Coface ajută companiile să ia decizii de creditare mai bune. Serviciile și soluțiile îmbunătățesc capacitatea acestora de a vinde prin protejarea lor împotriva riscului de neplată atât pe piețele interne, cât și pe piețele de export. În 2021, Coface a avut aproximativ 4.538 de angajați și a înregistrat o cifră de afaceri de 1,57 miliarde de euro.